

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stat. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. **Telefon številka 870.**

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V Edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 7, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Avstrijski problem.

IX.

Mi trdimo zmel, da vsa ona doba, ko se je naša državnozborna delegacija slepo pokorila vodstvu pokojnega grofa Hohenwarta je bila doba izgubljen, ker je pomenjala dobo stagnacije za vsako delo za naše narodne cilje v večem zlogu. Mi bi rekli celo, da je bil glavni vzrok »prijateljstvu« tega nemškega državnika do Slovencev ravno ta, da jih je oviral na vsakem krepkem vzletu in da je mogel vsaki hip zaustavljati roko, ki si jo hotel krepko in energično dvigniti za naša narodna in politična prava. Kdor je jasnim očesom sledil parlamentarnim dogodkom v onih dobah, videl je v Hohenwartovi skupini le oči na vozu naše parlamentarne delegacije. Politika naše državnozbornske delegacije pod zaščito grofa Hohenwarta je bila kakor odrevenela — pravi petrefakt.

S stališča našega narodnega principa, se stališča našega naziranja o pogojih za osiguranje našega narodnega obstanka v tej državi, moramo prihajati do zaključka, da je bilo delo tega kluba le negativno, ovirajoče vsak boj in moreče našo energijo. Dr. Laginja je bil, ki je o neki posebni priliki označil Hohenwartov klub kakor — limonado.

S prvačenjem na strmoglavljenju grofa Tasffeja radi njegovega namena, da se razširi volilno pravo in da tisoči do tedaj brezpravnih, a za državo koristnih državljanov pridejo do tega vrhnega političnega prava, s tem prvačenjem je Hohenwartov klub zaslužil drugačno označenje. Tedaj se je bil osokolil do važnega pozitivnega čina za — slabo stvar.

Tedaj ta klub ni bil več limonada, ampak kislina, ki razjeda. Grof Hohenwart je bil, ki je najbolj vzkipek radi Tasffejeve volilne reforme, on je bil, ki je vkljub svoji visoki starosti na vsa lica pihal v bojno trobento proti Tasffeju, on je bil, ki je načeloval na organizaciji odpora, on je bil generalissimus, vodeči naskok, ki je zračil grofa Tasffeja in prepredil njegovo namere.

Ni nam smen, da bi metali kamenje na grob pokojnega grofa Hohenwarta. Ali historična resnica se ne sme umikati zahtevi reka »de mortuis nil nisi bene«, kadar govorimo o političkih dogodkih, ki so odločilno posezali v usodo držav in narodov.

Ne vodi nas nikaka animoznost, ko konstatujemo grehe nekdanje slovenske državnozbornske delegacije, in izlasti slepo zaupanje, s katerim se je poverjala vodstvu moža, ki ni mogel imeti ne zmisla ne srca za naše

narodne aspiracije in idejale že zato, ker ni bil našega naroda sin, ker je vrhu tega se svojimi nazori slonel na starih tradicijah, žalostnoznane avstrijske birokracije! Tiste okostenele birokracije, ki se je kar stresala mrzlično ob vsakem nsrablejem pojavu narodnostnega vzbujanja in ki je v vsakem svobodnostnem dihu slutila nevarnost in polom za državo.

Ne, ne vodi nas nikaka animoznost. Vodi nas marveč zlato pravilo, da dogodki minolosti naj bodo ljudem in nsrodom v svarilo in pouk za bodočnost.

Po našem mnenju je tedanje poslance naše, da so se v dobi Tasffejevega vladanja tako krčevito držali Hohenwarta, zavajala misel, da bo bolje preskrbljeno za nas, ako so v večini, pa bila ta večina kakoršna si bodi! A to ni res, v tem je bila usodna zmoja. Resnica je marveč ta, da moremo več dosežati v opoziciji, ako je ista zlozna, homogenna, in ako se od jednega krila do drugega identifikuje z našimi aspiracijami, nego pa v večini, ki nes le zato vabi v svojo sredo, ker — nas rabi!

Zato je bila od nekdanj naš ideal: opozicija, sestavljena iz slovanskih skupin, katerim je vrhno, vodilno načelo: brezpogojna enakopravnost vseh plemen in torej izvršenje državnih temeljnih zakonov za vseh enako in do skrajnih konsekvenc! In o tem bi bilo le sekundarne važnosti, ali je ta opozicija številno malo močnejša ali šibkejša. Vspehi madjarske opozicije govore. Pa tudi sedanji dogodki v deželnem zboru istrskem niso morda brez pomena.

Sokrivda naših bivših poslancev na grehu grofa Hohenwarta bodi našim sedanjim in bodočim poslancom v memento za bodočnost. Tedaj so podali roko, da so pomagali zgraditi pot, po kateri je jedino možno priti do vspešnega razrešenja avstrijskega problema, s čemer je torej tudi rečeno, da je to jedina pot, po kateri moremo priti do svojih ekzistenčnih pogojev, do svoje svrhe — do življenja narodnega, ki bo res življenje.

Da pa se ne pregrešimo proti zgodovinski resnici, beležimo tudi ad perpetuum memoriam, da je bilo tudi, poleg nekaterih radikalnih frakzij Čeho v in tedanjih demokratov, tudi par jugoslovanskih poslancev, ki se niso storili sokrivne na Hohenwartovem grehu.

Sličice iz Hrvatske.

Piše M. Milanović.

I.

V teh sličicah hočem predočati Slovence svoja opažanja iz hrvatskega javnega

vilski griči s svojimi mnogimi hšami in mlini na veter. Vendar je mej vrsto streb, ki obkvirjajo dolino, in mej obzorjem, tako nejasnim, kakor spomini iz detinstva, še jedno mesto vmes, katerega pa ne vidiš, velikansko mesto, skrito mej stolpi bolnišnice de la Pitie in pokopališčem de l'Est, — mej bolečinami in smrtjo, kakor v prepadu. — Lahko je slišati oti mestni hrup, podobno oceanu, šumečemu za pečinami, kakor bi hotel reč: »Tukaj sem«. Če razliva solnce svoje zlate žarke čez Pariz, če kaže jasnejše in določnejše njegove orise; če razsvetljuje okna, seva na opeko, dela žareče zlate križe in stene svetlo bele in spreminja zrak v prozorno tanjšico; če ustvarja bogate kontraste z fantastičnimi sencami, če je nebo vedro in se razlega hrup po zemlji, če pojo zvonovi tedaj lahko občuduješ odtodi jednega onih bajnih prizorov, katerih ni moči nikoli pozabiti, prizor, ki te očaruje kakor divni pogled na Neapolj, Carigrad ali Florido. To soglasje ne pogrša nobene harmonije. Tam vladata posvetni hrušč in poetični mir samote, glas milijona bitij in glas božji. Tam stoji glavno mesto pod mirnimi cipresami Père-Lachaise (pokopališča).

življenja in sicer hočem vršiti to v obliki malih epizod, ki morejo podati neko sliko o odnošajih našega bratskega naroda. Tu moram pripomniti, da so tam približno iste razmere, kakor v Slovincih! To je: ljudje so si podobni: navadno zelo malo dušni pred tujei, ki jih vedno žalijo!

Večkrat čujemo ali čitamo v časopisih, da n. pr. na železnicah po Hrvatskem žalijo in šikanirajo na različne načine one zavedne inteligentne ljudi, ki zahtevajo vozne listke v hrvatskem jeziku. Potem kriče naši po časopisih, da je to protizakonito, in se sklicujejo na pogodbo, kjer je jasno izraženo, da je na hrvatskem teritoriju službeni jezik edino le hrvatski — in to tudi v skupnih uradih (na pošti, železnici, pri financi in domobranstvu). In v resnici je službeni jezik povsod hrvatski že iz tega razloga, ker madjarske zmožnih uradnikov (v domobranstvu častnikov in podčastnikov) ni dobiti. Toda na železnici so si Madjari pridržali pravico (saj so jim madjaronski poslanci v hrvatskem saboru to rado dovolili, oziroma pritrtili, ker jih za dovoljenje — nihče niti vprašal ni!) za madjarski službeni jezik! To so storili predvsem iz tega vzroka, da bi potniki, ki potujejo z Reke v Budimpešto, mislili, da so med Madjari na vsej poti od Reke do Budimpešče, ko povsod slišijo na postajah blaženi jezik slavnega Arpada. To je, seveda, zelo otroče — no, madjarsko je!

Ali povrnimo se k stvari sami! Zakaj uradniki na blagajnah prodajajo kmetom karte, četudi jih ti zahtevajo samo v hrvatskem jeziku? Zato, ker kmet družega jezika ne zna, a inteligenca gotovo zna — nemški! Madjarsčine ti sinovi Arpadovi na zahtevajo, ker dobro vedo, da še na Ogrskem samem polovica prebivalstva ne umeje tega jezika! Ali tudi nemščina bi morala zginoti, ko bi vsi zahtevali listke le v hrvatskem jeziku! Kajti uradniki sami bi bili kmalu siti vednega prepira! Ali večina hrvatske inteligence noče pokazati, da ne zna nemško in zato — sama govori prerada nemško o kupovanju voznih listkov! Naravno je, da so uradniki potem surovi, ako se oglasa kaka izjema, ki misli, da ne izgublja ničesar na svoji inteligenci, ako tudi z mogočnimi madjarskimi uradniki govori hrvatski. Na vse zadoje pa se niti ni čuditi takemu, v narodnem pogledu nedostojnemu vedenju večine hrvatske inteligence — ni se čuditi, ako vidi toliko slabih izgledov od tiste strani, ki bi morala prednjačiti z dobrimi izgledi! Ni se čuditi, pravim, ako pomislimo, da ljudje à la dr. Josef Frank, torej vodja »najradikalnejše«

Necega pomladanskega jutra, ko je ravno solnce obsevalo vse lepote te pokrajine, sem jo občudoval, naslonjen na visok brest, ki je prepuščal vetru svoje rumene cvete. Gledajoči raznovrstne, veličastne podobe, sem se z bridkostjo spomnil preziranja, ki je kažejo dandanes do naše domovine celo v spisih. Preklinjal sem uboge bogatine, katere dolgočasi naša divna Francoska, ki si za drag denar kupujejo pravico do zaničevanja svoje domovine, in hite v diru skozi kraje tiste tako vsakdanje postale Italije. Radostno sem opazoval moderni Pariz ter sanjaril, ko me je hipoma zmotil v moji samoti odmev poljuba ter splašil vsa filozofija. V stranem drevoredu, venčajočem strmo reber, na katere vzaobju šumi vodica, onostran mostu preko Gobeline sem opazil, kakor se mi je zdelo, še dovolj mlado, z najelegantnejšo priprnostjo opravljajo damo, katere veseli obraz se je kazal kakor da odseva radostno srečo okolice. Lep, mlad mož je postavil na tla najljubkejšega dečka, ki si ga je sploh možno misliti, tako, da nisem vedel, je-li materino lice dobilo poljub, ali dečkovo. Ista nežna in strastna misel se je izražala v oseh, kretajah in smehljajih obeh mladih ljudi.

hrvatske štranke, zahtevajo na kolodvorih vozne listke tako-le: »Zweite klasse, Agram Südbahnhof« (Radič: »Hrvatski pokret«, 1903)! Človeku res sapa zastaja, ko čuje take stvari! In potem govori dr. J. Frank v saboru o krivicah, ki se gode hrvats. jeziku na železnicah — — —! Ali ne napravlja to na te utisa — komedije?!

Kakor je videti, Hrvatje bolujejo na isti bolezni, kakor Slovinci. Naša gospoda (posebno ona »mala« gospoda!) kaj rada kaže o takih priložnostih, da zna nemško, da ni nemumna! Je pač tako, kaj hočemo! Nekaterim ljudem je težko dopovedati, da s tem, da govore nemško, ali laško, ne dokazujejo še nikake posebne naobrazbe, ker na Nemškem zna vsak govedar ta jezik in na Laškem tudi banditi govorijo laščino! No, pustimo Magyar Allah v sutak! Železnice na Hrvatskem se bodo tako imenoval, dokler ne bo Hrvatom res že enkrat preveč, dokler si ne prepovedo tega odločno in enkrat za vselej, oziroma, dokler se bodo omejali le na akademične proteste — bolj ali manje hrupne — kakor do sedaj. Vse je v njihovih rokah, samo prav obračati morajo te roke! Ne sklenjene kakor o molitvi, ampak možko povzdignene — — — E, različni so načini, kako se dobiva pravica, ali jaz mislim, da je ta način najboljši, pa ga priporočam tudi Slovincem, ker ti so navašeni zahtevati se sklenjenimi rokami! Ta način zahtevanja je smešen — smešen v prvi vrsti pred onimi, od katerih se zahteva.

Naj povem neko dogodbo. Prišel sem bil v Zagreb in sicer v onem času, ko se je »ulična druhal« (vest kr. ogrske korespondenčne pisarice, javljena p o k r a l j. »h r v a t s k i v l a d i !«) »puntala«. Bilo je ob sedmih zvečer, ko me je viak prinesel na južni kolodvor. Prvo, kar sem videl, je bila cela četa policajev, ki so pregledovali vsakega človeka od nog do glave, a pomagali so jim na teh psiholoških študijah tudi nekateri civilno oblečeni ljudje — saj se poznamo! Jaz sem moral izgledati zelo sumljivo, ker so me »počastili« s posebno pozornostjo. Eden njih mi je zvesto sledil. Ko sem jaz prišel v Bauerjevo kavarno v Ilici, prišel je tudi ta »nekdo« za menoj; pa ko sem pozneje (čez dve uri) na državnem kolodvoru kupoval vozni listek za bližnje mesto, stal je zraven mene tudi on! Ali vozil se vendar ni za menoj. Meni je vsa ta stvar, naravno, celo zelo ugajala, ker me veseli, ako skače kak nebodigatreba za menoj, a mi ne more iztakniti ničesar, s čemer bi se mogel eventualno »proslaviti«.

Podala sta si roke takim radostnim čutom ter se bližala tacim iskrenim sporazumljenjem, da živeča drug družemu, ništa opazila moje navzočnosti. Drug nezadovoljen in čmerikav otrok, obrnjen proti njima s hrbtom, je zrl va-me s čudovitim, ginljivim pogledom. Pustivši tekati brataca zdaj pred materjo, zdaj za njo in mladim možem, je ostal ta otrok isto tako lep, ljubek, kakor oni, a milejših oblik, molčeč in nepremičen, odrevenel. Bila je deklca. Sprehajanje miade žene in njenega spremljevalca je bilo nekam čudno prisiljeno. Zadovoljna s sprehajanjem po majhnem prostoru mej mostičem in vozom, stoječim na ovinku sprehajališča, sta začenjala vedno znova svojo kratko pot, postajala, se pogledavala ter se smejala, kakor je nanesel počasen, živahen ali resen pogovor.

Skrit za brestovim deblom sem občudoval ta mični prizor in bi bil gotovo ohranil tajnost za-se, da me niso iznenadile na obrazu sanjavega in molčečega dekletca sledi globokega razmišljanja, nestrinjajočega se z njenimi leti. Večkrat, če sta se mati in mladi mož obrnila v njeni bližini, je skrivno pobesila glavico in zrla v njo, kakor tudi v

PODLISTEK.

46

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

IV.

Prst božji.

Na levi je videti podobno črnemu, suhemu duhu, zvezdarico, v katero pada svetloba skozi okna in galerije, povzročujoča čudovite podobe. V daljavi se blišči invlidska katedrala mej modrikastimi zidinami Luxenburga in mej sivimi stolpi cerkve Saint Sulpicee. Odtod opazovane se vidijo te arhitektonične črte, združene z listjem in sencami in podvržene volji neba, ki menjava neprenehoma barvo, luč in razgled. Daleč od tebe se dvigajo v zrak poslopja, okrog tebe se vijejo valoviti gozdovi in poljske stezice. Na desnici opažaš za široko zarezo te mične okolice dolgo, lesketajočo se vodno gladino prekopa sv. Martina, ki je obrobljen z rdečkastim kamenjem, odičen z lipami in ob straneh obdan z res rimskimi stavbami mnogoštevilnih pristav. Tam v ozadju se izgubljajo v oblakih z meglami pokriti bel-

Politični pregled.

V Trstu, 5. novembra 1903.

Deželni zbori. Istrski. V večerajšnji seji istrskega deželnega zbora so slovenski poslanci nadaljevali z obstrukcijo in so že o vprašanju, naj se zapisnik zadnje seje prečita ali ne, povzročili daljšo debato, katere so se udeležili posl. Andrijič, dr. Trinajstić, dr. Ventrella, dr. Chersich in Mandić.

Posl. dr. Rizzi je na to v imenu finančnega odseka poročal o zakonskem načrtu, kateri spremeni določila glede inkasiranja deželne doklade na pivo tako, da bo mogla pričetkom novega leta dežela sama prevzeti inkaso teh doklad. O tem načrtu vnela se je 4 ure trajajoča razprava, katere so se udeležili posl. dr. Trinajstić, dr. Laginja, dr. Rizzi in dr. Stanger. K zadnjemu š tega zakonskega načrta je posl. dr. Laginja hudomušno predlagal, naj se izvršitev tega zakona med drugimi ministri poveri tudi ministru za — pravico (pravosodnemu)! Zakonski načrt je zbornica na to vsprejela v drugem čitanju.

Zbornica je potem, po poročilu poslanca Franzina in govori posl. Laginja in Cleve odobrila sklepni račun deželnega ogajegasnega zakona za l. 1902.

Na to so se prečitale interpelacije: posl. Kompareta radi legarja v Škofljah; posl. Spinčića radi razširjenja ljudske šole v Zametu; posl. dr. Trinajstića radi poverjenja vseh javnih del izključno domačim podjetnikom, kateri se morajo obvezati, da bodo najemali le domače delavce. Posl. Kompare je zahteval, naj se njegova interpelacija prečita tudi v slovenskem jeziku, kar se pa ni zgodilo.

Predlog deželnega odbora, naj bi se puljsko mestno bolnišnico vsprejelo v deželno oskrb, bil je odkazan finančnemu odseku. Zakonska načrta glede občinskih uradnikov in glede ustanovitve penzijskega fonda za občinske uradnike odkazala sta se politično gospodarskemu odseku.

Soglasno sta bila vsprejeta predloga posl. dr. Trinajstića za gradnjo ceste po buzetnem Krsu in posl. Mandića glede podpor za preskrbovanje vode.

Poročilo deželnega odbora o projektirani reorganizaciji deželnih uradov izročilo se je finančnemu odseku.

Koncem seje predložena sta bila predloga posl. Kompareta glede regulacije Rižane in osopske Reke in posl. Trinajstića glede stroškov za vzdrževanje italijanskih državljanov.

Prihodnja seja bo v soboto zvečer.

Koroški. V svoji predvečerajšnji seji je koroški dež. zbor razpravljal o predlogu posl. Burgerja, naj zbornica izreče svoje zgražanje radi slovenske agitacije na koroških sodiščih.

V debato je posegel tudi knezoškof dr. Kahn, ki je priporočal zmernost, na kar mu je posl. Wieser odgovoril, naj priporoča zmernost svoji duhovščini.

Deželni predsednik je branil sodišča in pravosodno ministerstvo pred napadi nemških poslancev, kar mu z ozirom na pangermansko postopanje toliko prvih, kakor slednjega gotovo ni bilo preveč težko.

bratca, s pritajenim, res čudnim pogledom. A ni možno opisati prešaljive pretkanosti, premetene najivnosti, divje paznosti, ki so čiviljale oči tega otroškega obraza vsakokrat, ko sta mlada žena ali njen spremljevalca božala plave dečkove kodre, ali ljubkovala njegov sveči vrat in beli ovrtnik, čim je poskušal korakati vtrje z njima. Na podolgastem obrazu te čudne deklice se je izražala v resnici strast odraslega človeka. Ali je trpela ali pa razmišljevala? Kaj prorokuje gotoveje smrt pri taci cvetočih bujih? Trpljenje, ki biva v telesu, ali prezigodnje razmišljevanje, ki razdeva komaj ključno dušo? Morda ve to mati? Jaz že ne poznam nič groznejšega, nego so misli starčka na otroškem licu; še bogokletstvo z deviških usten ni tako strašno. Tudi me je zanimalo skoraj abotno vedenje pomišljajoče deklice in njene nenavadne kretnje. Rado vedno sem jo opazoval. S prirojenim nagibom opazovalca sem jo primerjal z bratom ter iskal mej obema enakosti in razlike. Prva je bila rujavolasa, črnih oči in zgodaj razvita, kar je tvorilo veliko nasprotje s plavimi lasmi, zelenoivimi očmi in dražestno šibkostjo mlajšega brata.

(Pride še.)

Deželni zbor je seveda vsprejel Burgerjev predlog.

Nižje avstrijski deželni zbor je v svoji večerajšnji seji po kratki razpravi vsprejel nujnost in meritum Steinerjevega predloga, ki zahteva od vlade, naj v državnem zboru čim prej predloži zakonski načrt, ki uredi način in rabo autopsije.

Zbornica je potem nadaljevala razpravo o reformi zborničnega opravilnika in vsprejela vse spremenjene točke, med katerimi je tudi ona o izključanju poslancev iz sej deželnega zbora.

Program grofa Stefana Tisze.

Novi ogrski ministerski predsednik grof Štefan Tisza je v večerajšnji seji ogrske velikaške zbornice razvil svoj vladni program. Uvodoma je omenjal, da je v težavnih časih prevzel težko nalogo, spraviti že dolgo časa stoječi državni voz zopet v tok. Sicer pa da so se zadnje čase politični viharji na Ogrskem nekoliko pomirili.

(Madjarski jezik v vojski.) Nadaljuje svoj govor, povdarjal je Tisza, da se na podlagi dogodkov v zadnjih mesecih more z vso gotovostjo konstatirati, da v madjarski javnosti živi želja po uvedanju madjarske kakor poveljnega in službovnega jezika v skupno vojsko. Vendar pa da narod tudi radi dosege teh ciljev noče žrtvovati soglasja s krono. V tem položaju da je krona iz lastne volje prišla narodu na pomoč in je omogočila, da se v vojski izvedejo take reforme, ki bodo pomenjale zmago starih narodnih želj in narodnih teženj.

Predložijo da se zakonski načrti glede revizije armadnih emblemov v dualističnem smislu in glede reforme vojaškega pravosodstva v madjarskem narodnem smislu, namreč tako, da se bodo na Ogrskem vojaške kazenske obravnave vršile v madjarskem jeziku.

Nadalje je ministerski predsednik zagotovil, da je že letos mnogo madjarskih častnikov, ki so do sedaj službovali v avstrijskih polkih, bilo premeščenih k ogrskim polkom in je obljubil, da se polagoma vsi madjarski častniki premestijo k ogrskim polkom.

Slednjič je Tisza obljubil, da se tudi vse vojaške šole na Ogrskem preustroje tako, da bodo odgovarjale madjarskim narodnim zahtevam in da se vzgoji za ogrske polke zadostno število častnikov, ki bodo popolnoma zmožni madjarskega jezika.

(Postopanje z nemadjarskimi narodi.) Govornik je na to izjavil, da bo njegova vlada skrbela za krepko razvijanje narodno-madjarske države. O tem pa da bo — kar je že v zasčaju madjarskega naroda (sic!) — spoštovala pravice nemadjarskih narodnosti in jih trpela. »Ni mogoče zamolčati dejstva — nadaljeval je minister —, da skoraj polovica ogrske države ne pripada madjarskemu plemenu, marveč drugim narodnostim. Ti tujejezični državljani naše dežele bili so že od naših prednikov z vso ljubeznijo vsprejeti v meje naše ustave. Mi hočemo s pravo bratsko ljubeznijo in simpatijo postopati nasproti našim tujejezičnim sodržavljanom in povpeševati vse njih opravilne želje in interese, v kolikor niso isti v nasprotju s temeljnimi načeli madjarske narodne države in s celokupnostjo države. Proti vsem onim pa, ki so nevarni sovražniki ogrske države, postopati se ima z vso strogostjo, in država se mora proti istim braniti, eventualno tudi s poostrejem sredstvom, katera so jej sedaj na razpolago.«

(Ogrska in Hrvatska.) Hrvate v kraljevini imenoval je Tisza tudi »tujejezične sodržavljane države sv. Štefana«, dasiravno je na to omenil, da jih ogrska zakonodaja v državno-pravnem smislu pripoznava kakor narodnost. Obžaloval je, da tu pa tam še sedaj obstoji v bratskih hrvatskih deželah staro sovražstvo. (Seveda: proti Madjarom.) Istočasno pa je z veseljem konstatiral, da večina prebivalcev v »bratskih deželah« pri-trjuje nagodbni politiki.

(Gospodarstvo.) Slednjič se je govornik na kratko dotaknil finančnega vprašanja in povdarjal, da od l. 1897 in posebno še od l. 1899. naprej postaja višanje državnih dohodkov vedno nezadostno, dočim državni stroški leto za letom silno rastejo, kar je znak neugodnega gospodarskega stanja dežele, čemur bo treba od pomoči.

Iz ogrske zbornice. — Nadaljevanje večerajšnjega brzojavnega poročila. — Ko je še nadaljevala razprava o demisiji zborničnega predsednika, grofa Apponyija, je isti burno pozdravljen prišel v dvorano in z ozirom na stavljen predlog, naj bi zbornica njegove de-

misije ne vsprejela, izjavil, da je ta demisija definitivna. Kmalu na to došel je v zbornico grof Tisza z ostalimi ministri.

Ko je Tisza hotel govoriti, vprizorila je opozicija tak vihar, da se ni slišalo niti besedice. Med tem šumom in ropotom dal je podpredsednik Daniel prečitati cesarska ročna pisma, čemur so se opozicionaleci protivili. Opozicija je govornika Tiszo neprenehoma prekinjala in isti je slednjič izjavil, da prepušča zbornici, naj ona odloči, da-li hoče nadaljevati razpravo o demisiji grofa Apponyija, ali pa poslušati njegov programni govor, na kar se je povrnil na svoje mesto.

Podpredsednik je na to ob poldruhi uri popoldne pretrgal sejo za četr ure. Ko se je seja nadaljevala, trdil je posl. Rakovsky, da je predsednik kršil imunitetno pravico zbornice s tem, da je pretrgal debato o Apponyjevi demisiji, da je podelil besedo ministerskemu predsedniku Tiszi in da je dal prečitati kraljeva ročna pisma in slednjič podpisal tozadevni zapisnik. — V istem smislu je govoril tudi posl. Hollo.

Ministerski predsednik grof Tisza je na to odgovarjal, da se je vedno tako postopalo in je naprosil zbornico, naj prej dokonča razpravo o demisiji grofa Apponyija in naj potem poslušata programni govor nove vlade.

Ko sta predsednikovo postopanje kritizirala še posl. Polouyi in Mezössy, je predsednik Daniel predlagal, naj se seja zaključi in naj se nadaljevanje razprave o Apponyjevi demisiji postavi na dnevni red jutrajšnje seje.

Zbornica je ta predlog vsprejela in seja je bila zaključena ob 3. uri popoldne.

Demonstracije v Zagrebu. V terek so bile v Zagrebu demonstracije proti — Khenu. Raznesla se je bila namreč govornica, da pride Khuen v Zagreb, da med svojimi nekdanjimi »stebri« proslavi svoj god.

Dijaštvo in občinstvo je razbilo okna na madjarskem kazinu in na hotelu »Pri avstrijskem cesarju«. Razun tega so demonstrirali proti grofu Erdölyju, ki se je bil nedavno izrazil, da bi vsakega, ki bi se upal (!) proti njemu demonstrirati, ustrelil kakor medveda! Kričali so mu v obraz »pfuj«, »abzug« in »eljen«, a visokorodni gospod grof ni nikogar ubil — najbrže da ni imel pri sebi znanega »turopoljskega topa«.

Večih demonstracij ni bilo, kar je pri-pisati temu, da je policija taktako postopala in ni razdraževala demonstrantov. Po tem se vidi, da se z nasiljem ne dela miru, ampak se z njim samo razdražuje.

No, toli slavljeni Hedervary je zapustil tako lep spomin na Hrvatskem, da mu hočejo, ako bi hotel zopet — počastiti Hrvatsko se svojim obiskom, prirejati vsprejeme kakor gori povedano.

Tržaške vesti

Pesnik in pisatelj Ivo Šorli je pre-stal na graškem vseučilišču tretji državni izpit in drugi rigoroz. G. Šorli vstopi v politično službo na tukajšnjem redarstvenem ravnateljstvu.

Mej Celovcem in Trstom. Pod tem naslovom prinaša današnji »Piccolo« paralelo med sedanjo jezikovno prakso v Trstu in škandaloznimi dogodki na sodiščih na Koroškem, katere paralele bi se morala italijanska stranka sramovati, ako ima v sebi le iskrico čuta za svoje lastno dostojanstvo in zmisla za svojo lastno korist.

»Piccolo« prispevuje in se raduje na divjanju Nemcev proti koroškimi Slovencem, le žal mu je, da v Trstu ni več to lahko možno, kar je že možno v Celovcu.

»Piccolo« prispevuje in prihaja do trditve, da je številno narodnostno razmerje na Koroškem in v področju deželnega sodišča v Trstu — jednako, to je, da v področju rečene sodišča sestavljajo Slovani le 29 odstotkov prebivalstva. To je res oslarija, ki ne zasluhuje daljšega odgovora. Niti z vspehi oficijelnega ljudskega štetja, na katero se sklicuje »Piccolo«, ni ta trditev v soglasju! A kdo ne ve, da je to štetje — s pomočjo tiste famozne klavzule o občevelnem jeziku — najdrznejši atentat na fiktivne narodnostne razmere. Seveda: atentat Slovanom na škodo. O mi umejemo, kako prihaja »Piccolo« do svojih rezultatov! On jednostavno eskamotira tržaške Slovane in se dela kakor da je Trst izključno italijansko mesto. Pravično in na edine veljavni podlagi, to je na podlagi materinega jezika izvedeno ljudsko štetje bi pokazalo, da je od prebivalstva v občini trža-

ški vsaj tretjina slovenske narodnosti! To pa, če računamo samo one, ki se že bolj ali manje zavedajo svoje narodnosti! Volitev za peto kurijo govori! A kje so vsi drugi, ki so naši, a si ne upajo na dan!! Ko se osokole tudi ti, bo morala italijanska stranka računati z dejstvom, da je v občini tržaški vsaj polovica prebivalstva slovenske narodnosti! Kje jemlje torej »Piccolo« svojih 71 italijanskih odstotkov v področju deželnega sodišča tržaškega? Sicer pa govori praksa sama na tistem deželnem sodišču. Kdor si hoče ustvariti sliko, naj gre tja na sodišče in naj se malec ozre po prihajajočih spisih, o čemer pa ne sme pozabiti velikim tisočim Slovanom uradniki usiljujejo italijanskim jezik, deloma po svojem prepričanju, deloma po intencijah svojih viših činiteljev!

Toliko na »Piccolove« procente.

Zdaj pa par besed o »Piccolovi« doslednosti. Pred par dnevi je kričal, da hočejo Slovenci slovenizirati na Koroškem. Danes pa povdarja, da so v velikovškem okraju Slovenci v pretežni večini. Le človek, ki ne razpolaga z večim razumom, nego ga nosi v glavi najnavadnejši — osel, pa more trditi, da je možno slovenizirati, kar — je že slovensko!! V neštetihih pleticah nam je že zatrljal »Piccolo«, da nam privoščja vse dobro, da odobruje naše aspiracije drugod, kjer so opravilne, le v Trstu naj se ne oglešamo, ker tu da se dotikamo njihove lasti!

Sedaj pa se obračamo do resnih mož v italijanski stranki z vprašanji: Mari res menijo, da je to, kar se dogaja sedaj na Koroškem, tudi pravično?! Mari menijo, da nasilje podaja tudi sankcijo?! Kakovo korist imajo Italijani od tega, da se na Koroškem postavljajo na stran nemškega nasilja?! Ali se ne zavedajo, kaka nevarna igra je to ozirom na koristi in pravice istih Italijanov v bodočnosti?! Mari se tako uverjeni, da nikdar ne pride dan, ko se bo nemški nož, ki mesari sedaj po slovenskem mesu na Koroškem, hotel zapričiti v italijansko meso v Tirolo in potem v Primorju? Ali so gospodje res slepi, ko ne vidijo nič in ne slšijo nič o tem, kar nameruje vlada ravnokar v Dalmaciji?! Koga bodo gospoda Italijani potem zvali na — pomoč?!

Gospoda Italijani naj si zapomnijo: kdor odobruje krivico, čeprav se ista le drugim godi, daje krivčnikom dovoljenje, da danes jutri nastopijo tudi proti njemu z isto krivico! V življenjskem interesu Italijanov samih bi bilo, da bi se mej njimi enkrat našli resni ljudje, ki bi zaustavili rokodestvo novinarskemu škandalu, ki se zove — »Piccolo«!! Čas bi bil, da bi se italijansko ljudstvo že enkrat emancipiralo od zastrupljajočih vplivov tega novinarskega nestvora in da bi mu zaklicalo svoj: Quos ego!, ker mu se svojim besnenjem ustvarja sovražta tam, kjer bo isto italijansko ljudstvo danes jutri morda siljeno iskati — pomoči in zaveznitva! Gospoda italijanska! Miini germanizacije so začeli grozno mleti in tudi vi nimate nobenega jamstva, da ne pridete — in to prej, nego si domišljate — kakor dobro zrno pod veliki kamen.

Nezakonitost zadnjih občinskih volitev v Trstu. Eden dveh razlogov, radi katerih je upravno sodišče preglašilo zadnje občinske volitve nezakonitimi, je bil ta, da magistrat — kakor bi bil moral po statutu — ni doposlal hišnim gospodarjem razglasov o izločenju volilnih list. V svojem odgovoru na uloženo pritožbo priznava magistrat to dejstvo, ali izgovarja se, da se je že dlje časa opuščal ta način razglašanja kakor neprimeren razmeram časa in da se je nado-mestil z bolj praktičnim in izdatnejim, ki je: razobešanje razglasov po oglih, objavljene po vseh lokalnih listih, pripošiljanje razglasov vsem oblastim in uradom in vsem korporacijam, društvom in javnim lokalom. Publiciteta, dana razglasom na ta način, da je bila gotovo izdatnejša, nego po dopošiljanju hišnim gospodarjem, ki morejo tudi opuščati priobčenje svojim stanovnikom.

Niže doli hočemo konstatirati, v koliko ta trditev magistrata v odgovoru na uloženo pritožbo ne odgovarja resnici. Popred pa hočem citirati nekoliko tega, kar smo za časa priprav za volitve mi pisali ravno v tem pogledu. Tako bodo videli čitatelji, kako se je urednišilo, kar smo že tedaj označali kakor neizogibno.

V številki 51. od 4. marca tega leta smo pisali:

»Do sedaj magistrat še ni razposlal volilcem tiskanih volilnih list, kakor se je obljubljalo v njegovem glasilu. Dosedaj je bilo vedno tako, da so se istočasno z razloženjem volilnih list razposiljale tudi tiskane volilne liste volilcem na dom, kar je v takem mestu, kakor je Trst, neobhodno potrebno, ker je nemogoče, da bi sleherni volilec romel na magistrat gledat, da-li je vpisan v volilnih listah. Sedaj pa je minolo že več dni, odkar so volilne liste razložene in vendar še ni videti tiskanih list. To nam daje slutiti, da so letošnje volilne liste še bolj pokvarjene, nego so bile o minulih volitvah, ko je bilo neštevilno slovenskih volilcev izpuščenih in so bili v volilnih listah taki, ki niso imeli pravice voliti. Ker pa camorra želi, da bi se te, njej v prilog pokvarjene volilne liste, kolikor mož o mlo izpremenile, odlašja z izdajanjem tiskanih list, da tako otežkoči reklamacijsko postopanje.«

V št. 54 od dne 7. marca smo pisali mi: »Danes pišemo dne 7. marca. Dne 13. bo zadnji dan za volilne reklamacije, a do danes še nimamo volilnih list na razpolago! Ako gre volilce iskati volilne liste, mu odgovarjajo, da so iste že vse razposlane, v resnici pa jih ni dobil še nihče. Izvzemši seveda privržence camorre. To je zopet navaden kamorističen volilni manevar! — Običajno so razposlali volilne liste v razne javne lokale, kjer so bile na razpolago strankam. Letos se niti to ni zgodilo! Res je sicer, da more vsakdo na magistratu upogledati v volilne liste, ali koliko jih je, ki imajo toliko časa na razpolago, da bi mogli istega zglubljati in čakati, kdaj se gospodičem na magistratu poljubi pogledati v volilne liste?!«

Kakor ima camorra povsodi svobodno roko, tako je ima tudi na pripravah za predstoječe volitve. Na Dunaju pa govori gosp. Koerber o vsaki možni priliki, kako neznan-sko nevarna je njegova vlača v našem Primorju. Resničneje pa bi bilo, ako bi rekel, da je popolnoma pasivna nasproti vsemu, kar se dogaja v ta namen, da volitve niso — volitve, ampak komedija. Mari naj bi bogovi na našem magistratu ker imenovali one, katere hočejo imeti v mestnem oziroma deželnem zboru! Tako bi vsaj ne bilo jeze in razburjenja.«

V št. 62 od dne 17. marca smo pisali: »Vse možno skuša letos camorra, da bi vsem onim volilnim upravičencem, o katerih nima absolutne gotovosti, da bodo zanjo glasovali, zgradila pot do volišča. Ne le, da so o sestavljanju volilnih list imeli ta cilj pred očmi, ampak letos so popolnoma odrekli pokorščino tudi vsem tistim določilom statuta, ki nalagajo magistratu, kaj ima vse ukreniti, da razglasi, ki se tičejo volitev, izlasti pa reklamacij, zadobe čim več publiciteto. Predpis nalaga n. pr. magistratu, da take razglase razpošlje vsem hišnim posestnikom, a tem poslednjim je v dolžnost, da jih razobesijo na takem mestu hiše, da jih morejo čitati vsi stanovniki niše, da so torej vsi prebivalci opozorjeni na izloženje volilnih list in na rok določen za reklamacije.«

To se letos ni zgodilo, v kolikor smo obveščeni mi. A povpraševali smo o tem na mnogih mestih mesta in okolice.«

Slednjič smo pisali v št. 79 od dne 8. aprila z ozirom na drugi razlog, radi katerega je upravno sodišče proglašilo volitve nezakonitimi:

»Danes že konstatujemo nasproti mestni gospodi in nasproti e. k. vladi, da bodo prihodnje volitve nezakonite!

Konstatujemo namreč, da so volitve za IV. razred določene za dne 14. t. m.;

konstatujemo, da je bila seja mestnega zbora, v kateri so se rešile reklamacije, dne 1. t. m. pozno zvečer, da so se torej tega oziroma naslednjega dne vršile spremembe v imeniku volilcev;

konstatujemo, da je od 1. oziroma 2. (ker je bila seja dne 1. pozno zvečer) le 13, oziroma 12 dni;

konstatujemo, da določa mestni statut, da se v zadnjih štirinajstih dneh ne sme nič spreminjati in vtikati v volilno listo.

Zato konstatujemo končno, da se je kršil mestni statut s tem, da so se v zadnjih 14 dneh pred volitvami vršile spremembe v volilni listi.

S tem je torej dokazano, da se je grešilo proti formalnim določbam mestnega statuta in da bodo mestne volitve, ako se izvrše na taki podlagi, nezakonite ter da jih vlada ne sme odobriti. In ako bi jih tudi odobrila, morala bi jih uničiti vsled korakov, ki se gotovo store.«

Prišlo je torej kakor smo prorokovali mi. Za tako prorokovanje pa ni trebalo pro-roške duha. Trebalo je le postopanje ma-gistrata o pripravah za volitve v dobi rekla-macijskega postopanja primerjati z jasnimi določili statuta. Cesar ni hotela storiti vlada, storila je visoka sodna instanca. Sama sebi ima sedaj vlada pripisati — ker ni hotela siliti magistrata v točno izpolnjevanje statuta — ako je danes v najmučnejem položaju: ali mora — ona, ki je prva dolžna spošto-vati avtoriteto sodnih oblasti — ignorirati razsodbo upravnega sodišča in ne izvajati konsekvenc, ki jih jej apodiktično nalaga ta razsodba, ali pa spoštovati razsodbo in izva-jati konsekvence ter s tem samo sebe postaviti na laž!!

Kar pa se tiče trditve magistrata v nje-govem odgovoru na pritožbo, češ, da je na izdatnej način poskrbel za čim večjo publi-ci-teto razglasa o izloženju volilnih list, konsta-tujemo čisto in golo resnico, da ni res, da se je priobčil vsem lokalnim listom, vsem javnim lokalom in vsem korporacijam. Da ne bomo navajali mnogo, konstatujemo le, da naša društva, kavarna Commercio, kjer se shaja mnogo volilcev in naš list, katerega čita mnogo volilcev v mestu in po okolici, niso dobili onega razglasa, ni volilnih list!!

V okolici so dobili večinoma le capi-ville, ne da bi bili volilci vedeli o tem. Ti magistratovi organi pa so dobro vedeli, dale vstrežejo svojim gospodarjem, ako obdrže za-se, kar so prejeli. Pustimo na strani dejstvo, da do tedaj, dokler je sedanji mestni statut v veljavi, se morajo točno spojnjevati njega določbe, in konstatiramo, da ni nič res, da bi bil magistrat na zatrjevani način poskrbel za več publiciteto razglasov in volilnih list! Fakt je marveč, da so se upotrebljale vse možne mahinacije v ta namen, da se je, ko likor le možno otežavalo reklamacijsko po-stopanje.

Župan Sandrinelli je odpotoval na Dunaj.

Nevarna bolezen se pojavlja med te-žaki, ki delajo pri tvrdkah, trgujočih s ko-žami. Nsrejšje se jim nevarni turi. Bolozen postane lahko nevarna za življenje. Krivda je brčkone na strani trgovcev s kožami, ki premalo mislijo na to, da bi preprečili ne-varnost, ki je spojena z delom s ko-žami.

Pevsko društvo »Kolo« v Trstu vabi na koncert s plesom, katerega priredi v ne-deljo dne 8. novembra 1903. v prostorih »Narodnega doma« pri Sv. Ivanu. Razpored: 1. F. Smetana: Korošnica iz »Prodane ne-veste«, orkester. 2. J. Laharnar: »Rojakom«, možki zbor. 3. Horny: »Jugoslovanski na-pevi«, potpourri, orkester. 4. Fr. Gerbič: »Lovska«, mešan zbor s spremljevanjem ro-gov. 5. Iv. pl. Zajc: Duet in finale iz opere »Nikola Šubič-Zrinjski«. 6. Ig. Hladnik: »Vesela pevka«, ženski dvospev s spremlje-vanjem orkestra. 7. Nápřavník: »Vlasta«, ouvertura. 8. »Narodne pesmi«, mešan zbor: a) »Po noč budim«, b) »Na Gorenj-skem je fletno«, harm. St. Pirnat, c) »Zagor-ska«, d) »Sem slovenska deklica«, harm. M. Hubad. 9. A. Gerbec: »Moji spomini«, pot-pouri slov. napevov. 10. »Jožefov plajšč«, veseloigra v enem dejanju. — Na koncertu sodeluje vojaški orkester c. kr. pešp. št. 97. Petje bo vodil društveni pevovodja g. A. Gerbec. Začetek koncerta točno ob 4. uri popoldne.

V-topnina na koncert 50 st., k plesu možiki 1 krono, ženske 40 st. — Sedeži I. vrste 4 K, II. vrste 60 st., III. vrste 40 st. — Na obilno udeležbo ljudao vabi
ODBOR.

Veletragičen zaključek mladega življenja. V hiši št. 631 pri sv. Alojziju se je pripetil včeraj pretresljiv dogodek. Tjakaj je prišel v obiske 7-letni Bazilij Santarosa. Ta in domači mu mali prijatelj istih let sta se igrala z drugimi otroci na dvorišču: »s kri-valic« so se! Deček Santarosa se je za-tekkel pod neke stopnice, da bi se tam skrtil — in ni ga bilo več nazaj. Klicali so ga in klicali, ali ni bilo glasu od njega. Pod stop-njicami se namreč nahaja 16 metrov globok vodnjak, a v njem je do 6 metrov vode. V ta vodnjak je padel siromašni deček. Pri-hiteli gasilci so izvlekli dečkovo mitvo truplo. Pribitelj je tudi zdravnik z zdravniške po-staje, toda izvršiti mu je bilo žalostno nalogo: konstatiral je nastopivšo smrt. Prišli so se-veda tudi organi redarstvene oblasti. Vse ljudstvo v bližju je bilo kar konsternirano radi te hude nesreče, da niti ne govorimo o neizmerni boli dečkovih starišev. Mrivo

truplo so na nekem ročnem vozičku odveli v Rocol, kamor ga je bil dal oče na stanovanje radi šole v bližini.

Mala tržaška kronika. — Zgodaj je začel! Neki Terezi Romeo je zmanj-kala hranilna knjižica, glaseča se na 824 K. Pozneje so našli knjižico, toda s hranilno ulogo — 2 K. Redarstvena oblast je iskala tatu in ga tudi našla v nekem dijaku mestne realke.

— Krepko ga je bil prijel. — Neki blizu Motovuna v Istri so se bili kmetje stepili. V tem je prišel vmes tudi neki orožnik, ki je enega prepirajočih se kmetov potegnil k sebi s tako silo, da je poslednji takoj občutil silne bolečine v ključ-nici, da ni mogel ganiti ne z desno ramo, ne z roko. Mož se nahaja v tržaški bolnišnici, da ga ozdravijo od posledic nemili dotiki z orožnikom.

— Nesreča ali samomor. 33-l. Verginijo Pegan so priveli včeraj v bolni-šnico z rano v prsih, v bližini srca. Stanje ranjene je nevarno. — Eni pravijo, da se je Pegan namenoma zabola škarje v prsi. In sicer radi prepirov v družini.

Vesti iz Stajerske.

— Kaj pomenja to? smo vprašali včeraj ozirom na vest, da je finančno ravnateljstvo v Gradu uvedlo poizvedovanja o davčnih uradnikih, ki službujejo med Nemei na Sredojem in Gornjem Stajarskem. Iz »Süddeutsche Presse« doznavamo, da živi 35 slovenskih davčnih uradnikov v nemškem delu dežele, dočim se preplavlja sloven-ski del z nemškimi uradniki. Kar se pa do-taja onega poizvedovanja, meni »Süddei-terische Presse«, da je to vsikdar slabo zna-menje za slovenske uradnike — Stikalo se bo brčkone, da li ne najdejo na njih kako pretvezo, s katero bi viša oblast opraviče-vala izgnanstvo dotičnih uradnikov. Sedanja vlada nas ima res tako rada, da nas še za-duši s svojo ljubeznijo, ako se ne bomo znali braniti njenih objemov.

— Nemci na Stajarskem so pravi tip nemške nestrpnosti. Ob železniški črti Gro-helno Rogatec živi zadržema samo slovensko ljudstvo. In ker so na tej črti priredili — a ne morda slovenskih, ampak poleg nemških tudi slovenske napise, so nemški listi iz sebe in kriče, da so Nemci tlačeni! Kmalo da bi moral človek imeti usmiljenje s temi ljudmi, kajti stanje, v katerem se nahajajo, ni več normalno, ampak bolno je, zelo bolno.

Vesti iz Koroške.

+ Torej: na viši ukaz! Za kulise je jela padati luč. Malce je sicer že posvetil g. dr. Breje na shodu odvetnikov v Ljubljani, ali sedaj je padla polna luč na — režiserje sedanjega jezikovnega škandala na sodiščih na Koroškem. Na neki razpravi, ki se je vršila včeraj v Celoveu, je priznal sodnik, da se »ü b e r h ö h e r e W e i s u n g«, (po ukazu od zgoraj) tako postopa proti sloven-skemu jeziku, ali z drugimi besedami, ki smo jih rabili v včerajšnjem uvodnem članku: da se naš slovenski jezik meče na smetišče sodišč!

In g. Koerber je račelnik sodne uprave in je ob enem tudi ministerski predsednik! On nosi vso odgovornost za ves sedanji kurz, ki dela na to na vseh poljih, da postanejo sirote koroški Slovenci pravi helotje. — Dr. Koerber je torej izdal oni tajni ukaz, da naj se slovenski jezik na Koroškem meče na smetišče! Ali slovenski posilanci še niso na čistim, česa jim je in česa jim ni pričakovati od tega — nemškega nacijonalca?!

Brzovjavna poročila.

Tržaški župan v avdijenci pri cesarju. DUNAJ 5. (B) Danes je cesar vsprejel v splošni avdijenci tržaškega župana, dr. Scipija Sandrinellija.

Iz ogrske zbornice.

BUDIMPEŠTA 5. (B) Podpredsednik Daniel je ob 10^{3/4} uri zjutraj otvoril sejo. Navzoči so vsi ministri. Prečital se je za-pisnik zadnje seje in je čitanju vsa zbornica sledila z veliko pazljivostjo.

Za besedo se je oglašil Košutovec B a r t h a, ki je kritiziral predsednikovo postopanje v zadnji seji. Posl. baron H a a s je vskljnil predsedniku: »To so vaškega notarja.« Došlo je do ostrega spora med opozicijonci in pristaši vešine. Opozi-cijonci so obtoževali predsednika, da izvr-šuje nasilstvo nad opozicije. Posl. K u b i k

je vpil proti desnici: »Vi mislite, da smete biti samo vi nesramni!«

Slednjič se je nemir polegel in poslanec Batha je zaključil svoj govor z izjavo, da protestira proti predsednikovemu postopanju v zadnji seji, ker je, ne da bi bil povprašal zbornico, prijavil magnatski zbornici, da je zbornica poslancev vzela na znanje kraljevo ročno pismo.

Podpredsednik Daniel je obžaloval, da njegovega vprašanja na zbornico v vče-rašnji seji ni mogla ališati večina poslancev ter je izjavil, da on nikakor ni nameraval kriti zborničnega reda in pravice zbornice, vsled česar se je dotični odstavek v proto-kolu brisal in se ponovno stavi dotično vprašanje na zbornico.

Košutover Polonyi je bil zadovoljen z Danielovo izjavo; istotako ministerski predsednik graf Tisza, ki je povdarjal, da je bilo postopanje predsednika v slinih sluča-jih do sedaj vedno tako in je izjavil, da v predsednikovem postopanju ne vidi nikakega kršenja zborničnega reda. (Pohvala.)

Posl. R a k o v s k y (katoliška ljudska stranka) je izjavil, da se ne slaga z nazori predgovornika, ker se tu gre za dovršen čin, katerega ni več možno popraviti.

Posl. H o l l o je predlagal, naj se kraljevo ročno pismo še enkrat prečita.

Zbornica je na to z ogromno večino (z liberalno stranko glasovalo je tudi en del Košutovec) vsprejela predsednikov predlog, naj se še enkrat ponovi vprašanje, da li zbor-nica jemlje na znanje kraljevo ročno pismo. Seja traja dalje.

Eksplozija v magazinih dinamita.

NEW-YORK 4. (B) Vladni magazini, nahajajoči se na otoku Hudson, v bližini Peekshilla, v katerih so bile shranjene eksplo-zivne snovi, so se razpršili v zrak. O tem je bilo 16 oseb ubitih in več ranjenih.

LONDON 5. (B.) Listu »Daily-Tele-graph« javljajo iz West Puita, v državi New-York, o eksploziji v vladinih magazinih na otoku Hudson: V magazinih je bilo nekaj stotin ton dinamita. Ta se je razpršil v zrak. Toča razstreljivih predmetov je prov-zročila v okolici na milja daleč velika opu-stošenja.

Nad eno uro sta se dvigala na otoku plem in dim. Pretresljaj, provzročena po eksploziji, je bilo čutiti več milj daleč. Prebivalci so bežali v strahu. Število ljudij, ki so prišli ob življenje se ne da še določiti. — Mestu nesreče se je možno približati le na dve milj daleč, ker še sedaj frče predmeti na vse strani.

Sestanek med carjem Nikolajem in ce-sarjem Viljemom.

WIESBADEN 4. (B.) Po gledališčni predstavi sti se peljali Veličanstvi pred vo-jajstvom, ki je tvorilo špalir, na kolodvor. S cesarjem so došle na kolodvor vse tu nav-zoče knežje osebe in dostojanstveniki. Mo-narha sta se poljubila opetovano. Car se je odpeljal ob 10. in pol uri.

Laži o dogodkih v Srbiji.

BELIGRAD 5. (B.) (Iz uradnega srb-skega vira). Vse vesti o namerah kralja Petra o abdikaciji, so popolnoma izmišljene.

Svoji k svojim!
ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisane zadruga z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobni, mo-
dernal sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
ulica Tesa št. 52. A.
(v lastni hiši)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurenca.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi
po posebnih načrtih.
Ilustrovane cenik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine prito požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obcnokoristne namene.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Kdor

se želi udeležiti z malo denarno svoto

od nekaj kron

nekemu dobremu uspevajočemu od države zajamčenemu podjetju naj zahteva

uraden prospect

Posilja ga franco in brezplačno

Samuel Heckscher senr. bančna poslovica v HAMBURGU.

Urar F. Pertot Trst ulica della Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, registratorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Zaloga glinastih pečij

v različnih velikostih načrtih in barvah ter raznovrstnih plošč za prevlečenje štedilnih ognjišč iz ene prvih čeških tovarn. Zeló trpežno blago, cene zmjerne. Postavljajo se tudi štedilna ognjišča in sprejemajo vsakovrstne poprave.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi priporoča se najtopljeje.

PETER VERČON

TRST. — Ulica Chiozza št. 14. (skozí dvorišče).

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvogljalne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji niske konkurence bod si glede cene ali kakovosti blaga.

Grlobol, kašel, nahod, upadnje glasu, katar itd. ozdravite z večkrat odlikovanimi

Prendinijevimi paštiljami

(od aluminirane sladke korje)

koje izdeluje že nad 40 let P. Prendini v Trstu.

Preskušene tukaj in na vnanjem od zdravniških oblastij, ter počaščene se zahvalami visokih oseb.

Opazka: Varuje naj se nevrrednih ponarejanj ter zahteva vedno „Prendinijev paštilje“ katere se v dobi v boljših lekarnah vsake dežele

Elegantna kavarna,

katera ima velike dohodke se prodaja.

Naslov: „Lepa obrt“ na upravo „Edinosti“.

do 1000 kron na mesec zamo- rejo častno zaslužiti osebe vsakega stanu, (tudi kot postranski zaslužek).

Mnogo denarja!

do 1000 kron na mesec zamo- rejo častno zaslužiti osebe vsakega stanu, (tudi kot postranski zaslužek).

Natančneje pod „Reel 107“ na Annonces - Abthe lug des MERCUR, Stuttgart, Bergstr.

Pri svetem Antonu Padovanskem.

Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).

Trajna razstava in izključna zaloga za Primorko vsakovrstnih kipovpovsem umetniškega dela b. di. od zmesi, romanskega kartona, op. ke ali lesa razpel v vseh velikostih.

Lastna delavnica pianet, dalmatik, pluvial, roketov, kvadratov, kolarjev maših itd. Izvija, ejo se tudi vsakovrstne vezilne, zastave itd.

Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križcev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetic in vsakovrstnih drugih d. l. spadajočih k bogocastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala idr.

Zaloga misalov, ritualov, diuraov ter brezševilao drugik maših kojžih, svečnikov, svetinj, ke hov in ciborjev se srebrnim pokrovom.

Popravlja se vsakovrstne stvari. Naj se poskuša prepričati so o ugodnih cenah.

Zahteva naj se brezplačni cenik.

Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Usakdanji kruh

postale so

„Jirske testenine“

vsled svojega izbornega okusa, okusa, obilne redilnosti ter hitre in jednostavne priprave.

ZALOGA USNJA

— TRST —

Piazza Nuova št. 1.

M. MADRIZ

— TRST —

Piazza Nuova št. 1.

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn.

Tovarna nadplavov ter vseh predmetov te stroke.

Ugodne cene.

Zlatar

Dragotin Vekjet

(G. Vecchiet).

RST. — Corso št. 47. — TRST.

Priporoča svojo na novo otvoreno prodajalnico zlatanine, srebrnine in žepnih ur.

Sprejema vsakovrstne poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmjerne.

Dve hiši na prodaj

z nekoliko zemljišča v blizini mesta več povč upravništvo »EDINOSTI«.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v Lišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Alojzij Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolo- nijalij, vsakovrstnega olja, najfineje testenine po jako nizkih cenah, na- dalje moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franco.

Br. 3655.

Oglas natječaja!

Razpisuje se natječaj na sistimizirana mjesta 1 občinskega nadredara i 3 mjestno redarstvenih stražara u Pazinu, prvo sa godišnjom plaćom od 900 (devetsto) kruna, a ostala sa godišnjom plaćom od 720 (sedamstodvadeset) kruna, izplativom iz občinske blagajne u mjesečnih postecipatnih obrocih. Toli nadredar koji redari dobivaju kod nastupa službe odjeću (službeni odoru) u naravi, a slijedećih godina prvi 100 kruna, a ostali 80 kruna godišnjih za nabavu iste. Molitelji će imati dokazati ako su već bili namješteni i dobro vršili redarstvenu dotično vojničku službu, imaju biti kriepkoga zdravlja i muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieči i pismu, a po mogućnosti i talijanski u rieči.

Molbe neka se šalju ovomu občinskomu glavarstvu do 30. novembra ove godine.

PAZIN, 30. septembra 1903.

Obćinski glavar:

Dr. Kurelić.

Prodajalnica rokovic in kravat.

A. HUBMAN

TRST Corso št. 19. TRST.

Rokovice glaece, prve vrste za gospe, 2 gumba po gld 1.—

3 gumbi po gld 1.20

Rokovice iz švedske ali bele kože za prati, 3 gumbi po gld 1.20

Rokovice iz kineške svile po gld —.80

Rokovice iz ponarejene kože, 3 gumbi po gld —.50

Rokovice glaece za gospode (angleške vrste) po gld 1.30 do 1.40

Rokovice prisne angleške po gld 1.80

Rokovice za častnike gld 1.10, počastnika 70 novč.

Rokovice iz škotske niti od 40—50 novč

Rokovice luknjičaste gld —.50

Rokovice mitous, zadaja novost, od svile 60 novč. od niti 30 novč.

Izbor kravat najnovješe mode.

„Ciprija Parizien“ prah za gospe tvrdke Kiehlhauser v Gradcu po 10 novč. zavitek.

Pranje in popravljnje rokovic v 24 urah.

NB. Rokovice se poškušajo ter sprejemajo naročbe po meri.

Operater kurjih očeh odlikovani specialist GIORDANI

ki ordinira na Corso št. 23, II. nadstropje, naznanja vsem, ki trpijo na kurjih očeh ali vsled zaraščenih nohtov, da iste takoj odpravi po neki posebni metodi, ki ne provzroča nikakih bolečin.

Cena od ene krone

za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote, koje se takoj zadobē.

Rinnione Adriatica di Sicurta v Trstu

zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju proti toči, na življenje v svih kombinacijah.

Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembar 1892.:

Glavnica društva	gld. 4,000,000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13,326,346.9
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1,632,248.22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49,465.07
Rezerva na razpolaganje	500,000—
Rezerva zavarovanja proti premi- njan u kurzov, bilanca (A)	333,822.42
Rezerva zavarovanja proti premi- njanju kurzov, bilanca (B)	243,331.8
Rezerva specijalnih dobičkov za- varovanja na življenje	500,000—
Občna rezerva dobičkov	1,187,164.86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši.)

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz. Promese izdaja k vsakemu irebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Bor-na narodila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.